

Előfizetési árak:
Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnyegyedre . . . 1 frt 50 kr.
Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz a legelőzészerűben postai utalvánnyal küldendők.

Ismeretlen kézből jött cikkek nem közlünk, csak bérmentesen leveleket fogadunk el. Kéziratok vissza nem adtnak.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés Kis-király-utca (Baló-ház)

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyzetű centiméter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr., ezen fölül 60 négyzetű centiméterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyzetű centiméternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 5%, 11 és többszöri beiktatásnál 10%-nyi díjelengedés. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

A lapot érdeklő mindennemű felső-lamlások (reklamatiók) vagy hirdetések a szerkesztőséghez intézendők.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 30 kr. fizetendő. Hirdetéseket elfogad **Mudrony és György** hirdetési irodája a Hon szerkesztőségében, Budapest, Barátoktér 3. sz. Athenaeum I. emelet.

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos közlönye s a megyei gazdasági egylet

Megjelenik minden vasárnapon.

A drágaság okai.

— október 27.

Általános a drágaság. Mindenütt ott van a drágaság családban és közéletben egyaránt. A családfenntartás majdnem elviselhetlenné válik, a megyék, községek és az állam háztartása minden kiadásaiban érzi; minden drágul, az élelmi cikkek, a ruházat, a lakás, a kulturális szükségletek.

De hát honnan van ez a drágaság, honnan van az, hogy ma kétszer annyi pénzbeli jövedelem mellett kétszer szerényebben lehet élni, mint ezelőtt, hogy messze ne menjünk 3—4 évtizeddel? Megérdemli a kérdés a vele való foglalkozást, mert közgazdasági és társadalmi bajaink nem egy nyitjára talunk e kérdés bonczolgtatásánál.

A drágaság körülményeit számos tényezők határozzák, ezek közt egyik pénzviszonyaink abnormis állapota: a valuta ingadozása.

A fizetési eszközt, a pénzt, melylyel a legfőbb forgalom közvetítettik, nálunk papírpénz képezi, és ez nem alapszik minden pillanatban igénybe vehető ércfedezeten, vételerejére nézve ingadozik.

Ez a drágulásnak egyik fő oka, a külföldi vevő, vagy szállító azt a forintot, melyet terményeinkért ad, vagy a melylyel a szállított cikkek árát fizetjük, soha sem veszi a kevesebb érték hullámszáma alá a vetett ezüst- vagy arany-értékben, hanem veszi a kibocsátó hitelintézet, illetőleg az azzal összefüggő állam hitelképességének mérlegelésével. Így lesz azután, hogy a mi forintunk a forgalomban soha sem fejez ki egy forintot ezüstben.

Ezt a szerencsétlen viszonyt eddig az

ezüst agio fejezte ki, most, hogy az ezüst és arany értéke között nagyobb különbséget mutatkozik, hozzá járul még az arany-agio is.

Ujabbán ugyan a bankjegy és az ezüst közötti érték különbség egészen elenyészett; mert az ezüst tetemes értékcsökkenést szenvedett. Az esetlegességek játékatól függ, hogy a tőzsdei jegyzékek ismét különbözetekeket jelentsenek a bank jegyei és az ezüst értéke között. Egy háború vagy közgazdasági viszonyaink nagyobb mérvű hanyatlása ismét előtérbe tolhatja az ezüst agiot s vele mindazon bajokat, melyek az értékmérő vételképességének hullámszámaival járnak.

Kell-e ennél nagyobb bizonyíték arra, hogy mily káros hatása van nálunk a valuta rendezetlenségének forgalmi viszonyainkra, és mily tetemes befolyása annak arra, hogy minden folytonosan drágul.

És az egészben a legszomorítóbb az, hogy nem is mondhatjuk meg, hogy mikor lesz ez a visszás helyzet megváltoztatható.

De számíthatunk arra, hogy kormányunk és törvényhozásunk megtesz mindent, hogy az államháztartás egyensúlya lehető hamar helyreállíthatassék, hogy így ez uton eljuthassunk oda, hogy forgalmi életünk fő közvetítője a pénz, ne kétséges hitelű papírpénz, hanem belső értékkel bíró nemes érc legyen.

A drágaság okainak felsorolásában említenünk kell az adókat is.

Követeli az adót az állam, követeli a megye és a község, követeli az egyház, az iparkamara, követeli a társulási és egyleti intézmények egész serege; és ez mind a család fentartásának rovására követel.

Igaz ugyan, hogy ma viszont az állami, megyei és községi intézmények is

Erről tanuskodnak itt-ott előbukkanó patakokon keresztül vezető Schiffkoru-hidak és a hegyek tövét átfuró számos alagutak. Sinaián túl azután a völgy mindjobban kiszélesül hegyek és erdők mindjobban elmaradoznak s a pálya termékeny síkságon — mint akár a mi alföldünkön — vezet keresztül, a mely Ploestnél majdnem legnagyobb terjedelmét éri el. Idegen utas előtt feltűnő, hogy Chitilla állomásnál akkora személy forgalmat lát, főképp akkor, ha az állomás előtt a fényes fogatok nagyszáma distingvált közönségre mutat. Talán amaz egyszerű falu majdnem kietlen környéke vonz annyi embert ide? Korántsem! Itt valami egyéb van. Vessünk egy pillantást délre! A falun túl mintegy két órai utat haladva elérünk egy csinos, hegyek és dombok által határolt, Csernika nevű kis falut, melyet nevezetes volta miatt a következőkben ismertetünk. A falut tulajdonképen egy zárda képezi a hozzá tartozó melléképületekkel, mely a 16 század elején épült kis templomból gazdag adományozások folytán tekintélyes kolostorra nőtt ki magát. Falai közt görög hitű jámbor szerzetesek laktak, kik a tudományon kívül iparral is foglalkoztak. Némelyek közülök a történelmet mivelve hatalmas foliánsokat irtak össze, a melyek a bukaresti nemzeti könyvtárban kútfők gyanánt őriztetnek. A templom építéséhez egy monda fűződött, melyet egy öreg kalugér a következőleg beszélt el: A kisded falut a rajta keresztül folyó

nagyobb előnyöket nyújtanak a közgazdasági erők kifejlesztéséhez, mint nyújtottak ezelőtt.

A drágaságnak egy más főoka a világ verseny és társadalmi igényeink.

A gőzerőnek a szállítási céljaira való felhasználása, a vasutak és a gőzhajók gyökerestől átalakították Európa népeinek fogyasztási viszonyait, s míg előbb mindegyik nagy városnak, iparos vidéknek megvolt a maga termelési vidéke, a honnan mint éléskamrából vette élelmi cikkeit: ma a fogyasztó közönség élelmezési kamrája az egész világ.

E körülmény reánk nézve két irányban van hátrányos hatással. Hátrányos reánk nézve az, hogy a világverseny folytán elvesztettük az osztrák piacok velünk szemben mutatkozott előnyeit. A másik az, hogy a gabonaárak emelkedése által megdrágult nálunk is a munkás osztály, a család, a napszámok fentartási költsége.

Vagy azt mondja valaki, az által, hogy a világpiac az élelmi cikkek nézve megnyitott a városoknak és az iparos osztálynak: olcsóbbakká lettek az ipar-termények, ruháink stb. Igaz, hanem az a bajunk, hogy ennek a hasznát nem mi vesszük. Az ipari cikkek nálunk ma sem sokkal olcsóbbak, mint voltak ezelőtt.

Nekünk, mint főleg mezőgazdasági államnak a mezőgazdasági termények árának emelkedése sem magában véve nem sokat használt, sem olcsóbb ipari terményekhez nem juttat bennünket.

Kaptunk azonban egyet: társadalmi igényeink minden oldalú fokozódását. Ha a régi jó idők emberei feltámadnának, ámulattal szemlélnék az életszükségletek sokaságát, melyeknek a szokás s társadalmi állás kényszerűsége mintegy rabjává tett bennünket.

patak két részre osztá. A nép sokáig vitatkozott a felett, hogy hová építse a templomot, némelyek a folyón innen, mások túl akarták építeni; a nép két pártra szakadva, közös elhatározásra jutni nem tudta. Isten megsokalta a viszálykodást s egy reggel arra ébredtek fel, hogy a patak jobb partján az építendő templom kerülete — daczára annak, hogy nyár volt — hóval volt kijelölve. Ki ne nyugodt volna meg ezen magas határozatban? Azonnal hozzá fogtak az építéshez azon nagyságban, a melyben a lehullott hó határolta. Később még több csoda történt e helyen, a 17-ik század elején a templom mellé kolostort építettek, melyet a nép fillérei, a bojárak aranyai s a fejedelmek birtokai folyvást gazdagítottak. Régebben e hely előkelők temetkezési helyeül is szolgált s főleg ős és tavasszal nagy látogatásnak örvendett, a nép úgy, mint a magas rangúak gyakran eljártak oda, akár egy bucsújáró hely, vagy fürdőre. A részint góth, részint keleti stílusban épült egyház mellett a kolostor fekszik, csinos sétányoktól körveezve. A főtemplomon kívül több apró kápolna alaku kis imaház van, mindezeket környezik a részint kő, részint fából épült lakások, a melyekben a szerzetesek vannak elhelyezve, továbbá nagy száma a kő vagy fából készített feszületeknek, szobroknak, s a különféle színekkel pingált alakjai az ékes faszenteknek. Ha templomnap van és az egyszerű fakereplő imára int, mindenki ájtatossági funkciót végez.

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCAJA.

Romániában.

— YERESS PEZSÖTÖL. —

A vasúti politika végre megteremté Románia felé is a csatlakozást. Alig 24 óra út Erdély közepétől, s már is Románia fővárosában vagyunk. Nem csoda tehát, ha kivált őszi hónapokban nagy száma özönlik az utasoknak keleti szomszédságunkba. A természet remekművei, nemkülönben a tudomány merész alkotásai e tájan egyaránt gyönyörködtetnek. Ha a brassó-predeali bérecek koszoruzta szűk völgyben derült nap mosolyg alá a gyorsan tova haladó vonatról tekintve is festői látvány terül el az utas szemei előtt. A havasi szűk korlátokból kiszabadult patakocskák gyorsan hömpölygetik ezüst színű hullámaikat a lassanként mindinkább kiszélesülő völgyben, melyet felülről a fenyves erdők örökzöld lombátora, alulról pedig a kő- és hatalmas palarétegek csoportja, néhol ismét a koronként felemelkedő sziklaúcsok környeznek. A pályaépítés meglehetősen akadályokba ütközött, mert ámbár a kő- és faanyag nagy mennyisége egyrészt megkönnyítette a feladatot; de másrészt épen nagy mennyisége által meg is nehezítette.

A mi igényeink ma élelemben, ruházatban, lakásban, szorakozásban nagyon közel állanak Nyugat-Európa mivelt államainak népessége igényeihez. Olyan étel- és ital-nemeket, szórakozást, melyet ezelőtt 40 évvel csak a jobb módú osztályok ismertek, de azok sem igen használtak, ma alsóbb osztályaink élveznek; vannak munkás családok, iparosok, sőt birtokosok is, kik az apai háznál hirtét-hamvátsem ismerték a kávénak, ma azonban azt elsőrendű életszükségletüknek tekintik.

Igy nemcsak drágábban megszerzett élelmi szükségekre vagyunk utalva, hanem ezenkívül nyomnak bennünket a társadalmi igények, a megszokás bilincsei is.

Mindezen viszonyokkal számolnunk kell. Szembe kell szállnunk versenytársaink versenyével.

Fennmaradásunknak, bodogulásunknak legfőbb titka e két szóban foglalható össze: dolgozni s haszontalan czafrangos igényeket mellőzni.

Ma azonban már nem is dolgozhatunk úgy, mint eddig, s különösen a more patrio gazdálkodással fel kell hagynunk, s el kell lesnünk földünk mindazon előnyeit, helyzetünk mindazon körülményeit, melyek munkánknak igazi sikert ígérnek. Ha a magtermelés nem megy: foglalkozunk a gazdasági mellékiparágakkal, emeljük állattenyésztésünket és haladni fogunk. Tunya kézzel, tunya észszel fenn nem tarthatjuk magunkat s ha ezt belátjuk, a haladás ösvényén az első lépést megtettük.

A drágulást tehát ne tekintsük egy átmeneti bajnak; nem baj az, hanem a viszonyok, és saját akarataink által teremtett tény, a mit nem lehet minden hirre-szóra megváltóztatni, de igen is lehet megakadályozni, hogy bajja ne fejlődjék, egy részről a takarékoság, más részről és mindenkéltől a munkásság, hasznos tevékenység által.

Voltak idők, midőn a drágaságot rendőri parancsok, hivatalos árszabások által akarták megakadályozni. És a drágaságot e rendszabályok sem tudták megszüntetni. Ma sem tudnák, ma sem tudják.

A törvényhozási s hatósági uton csak egy érhető el: a termelés és forgalom létfeltételeinek biztosítása és ott, a hol kell, előmozdítása, megteremtése.

Biztosítsa az állam az állami rendet s tegye meg a közgazdaság emelésére mindazt, a mi csak közérővel megtehető; védjen meg bennünket más államok gaz-

Látni lehet itt szegényt és gazdagot, előkelőt és parasztot tarka keverékben. Ide zárán-dokol nem egy életunt garcon, ki a világzajában arra nem talált a mit keresett. A Károly-uti aranyos kirakatok, pazar fogatok, csalfa barátok és barátnők ábrándképei vonulnak el szemei előtt elég volt már a minden fajta sportból, el... az igazhívők közé, ott enyülést talál. Itt egy szende bojár hölgy közeledik, jobb kezével kisgyermekét vezeti, meggy be a templomba, hogy elhalt férjének emlékéért könnyekkel adozzon. Amott terebélyes fák sorai közt egy kopasz diplomata sétál, exminiszter lehet, valami államesinyt követett el, most elmélkedik, majd fejét simogatja, s az idő mulandóságáról gondolkodik.

Pázsitos dombon kis kápolna emelkedik, a bejárat mellett nagy kő kereszt, előtte zsámolyon gyászos hölgy alak térdel egy agg szűz, finom arcvonásain ott vannak az idők tanui, olykor kis fekete kendőt vesz elő. Sokat szeretett, sokat csalogott... boldogságát siratja. A népség katonaság nem sokat elmélkedik, inkább szent képet vesz és áldomást iszik; lesz miről beszélni hazamenet. A szerzeteseknek most nincs olyan gyöngy életük, mint régen volt. Kousa fejedelem trónra lépte után, megfosztotta őket terjedelmes birtokaiktól, most a népre vannak utalva s ma a mintegy 300-ra menő szerzetes alig 6 krajcárra tehető „lönung“ és kézi munkából tartja fenn magát. Képviselve van itt minden mesterség: ács, lakatos, kerekas, szabó stb. válik ki belőlük, a kényelmes életnek vége... Transsit gloria mundi.

dasági tulkapásaitól; szóval tegye lehetővé a gazdasági erőkhöz lehető kihasználását, és a drágaság nyomása és terhe alól emáncipálhatjuk magunkat szorgalom és takarékoság által.

M. F.

LEVELEZÉS.

CS.-GORBÓ, 1380. október 21.

A cs.-gorbói kaszinó és állami iskola.

A cs.-gorbói értelmiség olvasó-egyletét alakított. Az olvasó-egylet október 1-én nyílt meg. Az ideiglenes szervezkedés szeptember 12-én történt, mely alkalommal megalkottuk az alapszabályokat is, melyek jóváhagyás végett már fel is vannak terjesztve a belügyminiszteriumhoz. E szabályok értelmében évi tagsági díjban a rendes tag 8 frtot, a kül-tag 2 frtot fizet. Az újévig érvényes szervezkedés folytán igazgatónak Válya Ferencz, jegyzőnek Vass Imre, pénztárnoknak Szabó Sándor, könyvtárnoknak Kovács G., választmányi tagoknak András Rafael, Ábrahám Miklós, Ballok Károly, Holtzer Ignác és Tüzes Todor választattak meg.

Az olvasó-egyletnek eddigelé 30 rendes-, 6 kültagja s 13 lapja van; melyek közül hetet az egylet járat, hatot pedig néhány lelkes tag engedett át ingyen. Könyvtára még csak 51 darab könyvből áll, azonban nem sokára gyarapodni fog a legközelebből elhatározott megrendelés és az által, hogy az egyleti választmány a jövő farsangon a könyvtár javára táncszvigalmat fog rendezni. Sőt a lelkesülni tudó fiatalság azt is tervezi, hogy ugyancsak a kaszinó javára műkedvelői előadást rendezzen. Az olvasó-egyletnek legnagyobb szükségé van helyiségre, melyet az itteni nagylelkű nagybirtokostól remél megszerezni; addig azonban az olvasda a szolgabírói iroda egyik kevésbé elfoglalt szobájába helyezkedett.

A kaszinónál fontosabb s e vidék közművelődésének egykor nem kis lökést adó más szellemi mozzanatról is teszünk említést. A várva-várt s felette nagy hézagot pótló állami népiskola október 1-én megnyílt. A közoktatási miniszter érdemdus főispánunk ismételt előterjesztései után idei 8796. számú leirátával elrendelte, a csáki-gorbói állami népiskola felállítását. E végett ugyancsak idei 24,672. számú rendeletével kinevezte tanítónak Imets József bethleni tanítót, gondnoksági elnöknek Vass Imre segédszolgabíró s gondnoksági tagoknak Tüzes Todor, Kőmives János és Sándor János cs.-gorbói ügybuzgó intelligens lakosokat. A tanítás október 1-én meg is kezdődött, s a gondnokság működéséhez szintén hozzáfogott, azontán úgy a tanító, mint a gondnokság eljárását és buzgalmát igen akadályozza az, hogy a tanterem bebutorozva s tanszerekkel ellátva nincs, mert az iskolának nincs pénze. Ha az 50% os iskolai pótdó fölhatnánk is, tekintve, hogy ez csak 125 frtra rug, a 300 frtra számított költség még sem lesz fedezve. Miután azonban a tanhelyiségre és az abba szükségeltető fűtő anyagra fedezet nem kell, mert azokat báró Jósika Sámuel nagylelkűen adományozza, hinni lehet, hogy a magas kormány bár ez első tanévre államsegélyben részesíti állami népiskolánkat.

Az állami népiskolába eddigelé beiratkozott 40-, s tényleg iskolába jár 30 tanköteles. Képzhetni, mily nem kedves látványt nyújt az az elszomorító tény, hogy ennyi tanulni vágyó kedves gyermeknek még a legszükségesebb üldhelye — padja — sincs. Reméljük és várjuk jó reményű iskolánk részére az államsegélyt!...

Lorándó.

A delegációk fogadtatása ő felsége által.

Először az osztrák delegáció tisztelgett, pontban déli tizenkét órakor, gróf Coronini elnök vezetése alatt jelenvén meg a trónteremben. Ő felsége a szokásos szertartás mellett elfoglalván helyét a trónon, gróf Coronini mondott beszédet, melyre az uralkodó hosszabban felelt, főleg a külpolitikai helyzetet, a boszniai ügyeket és a hadügyi költségvetést érintvén. A külügyekre vonatkozólag megjegyzé, hogy a berlini szerződés végrehajtása elé tornyosuló akadályok elhárítása végett monar-

chiánk közvetítőleg, kibékítőleg érvényesíté befolyását s ezt fogja teni jövőre is, szem előtt tartva saját érdekeit. A hadügyi budget a tavalyinál nagyobb áldozatokat kíván, de azt a monarchia biztonsága szükségesé teszi. Boszniára nézve végül megemlíté a trónbeszéd, hogy ott a politikai helyzet kielégítő s a katonaság számát újra csökkenteni lehet; gazdasági tekintetben azonban a régiebb viszonyok és a rossz termés hatása még érezhető. — Kevéssel az osztrák delegáció távozta után megjelentek a magyar delegáció tagjai, kik megelőzőleg a főrendiház muzeumi helyiségeiben gyülekeztek volt össze, mindnyájan magyar diszruhában, az egyháziak papi ornátusban s egyik tag, Pulszky Ágost, hovédőfőhadnagy egyenruhában. Itt Tisza Lajos elnök megismertetvén a tagokkal az ő felségéhez intézendő beszédet, föl-kocsiztak a várba s az előre megszabott szertartás szerint elhelyezkedtek a trónteremben. Miután király ő Felsége belépett és a trónt elfoglalta, Tisza Lajos elmondá beszédét, melyben hangsúlyozta, hogy a magyar delegáció kész a monarchia nagyhatalmi állásának fentartása érdekében áldozatot hozni s a király szava vész esetén mindenkor viszhangra fog találni hű népeinél; de viszont a kedvezőtlen pénzügyi helyzettel szemben kötelessége a kormány előterjesztéseit a leggon-dosabban megvizsgálni s az áldozatokban nem mehet túl a lehetőség határán. A király erre ugyanazt a beszédet mondta el, melylyel az osztrák delegációnak felelt, aztán leszállván a trónról, a delegáció köré lépett és cerelet tartott. Legelőször Tisza Kálmán miniszterelnököt szólítá meg, aztán Tisza Lajost, a delegáció elnökét, utána gróf Andrássy Gyulát, kivel igen melegen kezet is szorított. Ezután néhány szót váltott majdnem valamennyi delegátussal; azokat, kik most először tagjai a delegációnak, mint pl. Kazy János, Szlávay Olivér, Láng Lajos, ő Felsége bemutatá magának, megkérdezvén tőlük, melyik kerületet képviselik, melyik bizottságnak tagjai stb. Mintegy felóra mulva a király, ki huszártábornoki egyenruhát viselt, termeibe visszavonult s a delegátusok hazatértek.

F. L.

Irodalom.

— Az „Ország-Viág“ II-ik évfolyamának 3. füzeté ismét gazdag elénk tartalommal jelent meg. A szöveget Kassay Ede „Második kocsiján“ című érdekfeszítő beszélye vezeti be, mely után Szász Károly „Homér époszai és homéri kérdés“ című jeles tanulmánya következik. A füzethez mellékletül „A kortesek“ című jutalomkép van csatolva.

— Rautmann „Magyar-Lexikon“-ából legújabbban megjelent a 64. és 65. füzet, az előbbi „Palesztina“, az utóbbi „Csillagászat II.“ című mellékletekkel. — Egy-egy füzet ára 30 kr.

— A „Képes Családi Lapok“ 4-ik száma igen érdekes tartalommal és „Löcse, az anya kincse, halászat a felső Ogohove folyón és az Oroszlán titka“ nagyszerű képekkel jelent meg. Az új évfolyam a „Poste restante“ című érdekes amerikai regényt hozza mellékletül.

— Megjelent és szerkesztőségünkhöz be-küldetett a „12 Röpirat“ havi folyóirat II. kiadás 1. füzeté. — Szerkeszti és kiadja Istóczy Győző. Egy füzet ára: 50 krajczár.

— Az Istóczy „12 Röpiratára“ Nagyváradon készülő „11 Ellenröpirat“ Hegyesi Márton országgyűlési képviselő szerkesztése alatt, november elsején meg fog jelenni. Előfizetések Nagyváradra Laszky Armin kiadóhivatalához küldendők.

VEGYESEK.

— Tisza Kálmán miniszterelnöknek a király ő Felsége a szent Istvánrend nagy keresztjét adományozta.

— A trónörökös menyegzője alkalmából az ünnepélyességekre és ajándékokra a főváros hetvenötezer forintot szavazott meg.

— Ő császári és apostoli királyi Felsége Cserey Gábor deési- és Sebe Pál káransebesi kir. törvényszéki bírónak kölcsönös áthelyezését legkegyelmesebben megengedni méltóztatott.

— Pilhoffer István, deési kir. adó felügyelő

ideiglenes minőségben a budapesti állami hidak felügyelőjévé neveztetett ki.

— **Szamosvölgyi vasút.** Értesülésünk szerint ezen vasútnak a magas építmények, hidak stbire vonatkozó tervezetei, a m. kir. vasuti és gőzhajozási főfelügyelőség által mindenben jóváhagyva e vasut igazgatóságához beküldettek. Az apahida állomásánál való csatlakozás és az ezen állomásnál készitendő beágazási vágányra vonatkozó tárgyalások a befejezéshez közel állanak, mi végből a vágányok fektetése legközelebb az államvasutak által eszközöltetni fog.

— **A maros-ludas-beszterczei** vicinális-vasut központi létesítő bizottsága f. hó 22-én gróf Eszterházi Kálmán elnökleite alatt ülést tartott. Ez ideig az érdekelt törvényhatóságok által tett ajánlatokkal 242,000 frtnyi tőke lett biztosítva. Kolozsmegye közönsége által az előmunkálatokra felajánlott 100 frt kiutaltatott, a többbit az engedményes hordozván. A kiépítendő vasutvonalhoz szükséges vassinek átengedése iránt a kormányhoz felirat intéztetett. A vonat hossza 106 kilométer, az építési költség a legkedvezőbb építési viszonyok között kilométerenként 14,970 frt tesz, a mi oly csekély, hogy unicumnak mondható. A társulat megalakulása a mutatkozó körülményekhez és kiváló érdekelttséghez képest már jövő hó közepére remélhető.

— **A nagyméltóságú** m. kir. kereskedelmi minisztérium folyó hó 15-én 29,584 szám alatt kelt magas rendelete folytán a kékes-szamosújvári hetenként négyszeri küldöncz kocsipostáját f. évi november 1-től kezdve naponként szaporíttatik. Mi ezennel a magy. kir. postaigazgató által közhírré tétetik.

— **Br. Bánffy Dezsőné** öméltósága, gróf Teleki Domokos által közelebből rendezett ebéd alkalmával, 19 frtot gyűjtött össze a Bem nővérek javára, mely összeg a Bem-szobor leleplezési ünnepély napjára M.-Vásárhelyre kézbesítés végett el is küldetett.

— **A megye közigazgatási bizottsága** által a széplaki hegyen lévő állami út kikerülése végett kiépíttetni rendelt új uthoz szükségelt földterületek kisajátítása iránti tárgyalás folyó évi nov. hó 11-én délelőtt 10 órakor fog Sz.-ujvár-Németiben a körjegyzői irodán megtartatni.

— **A maros-vásárhelyi** magy. kir. 9-ik sz. honvéd-huszárezred részére a folyó évi őszi pótlóvázás Szamosújvárt folyó évi december 3-án fog eszközöltetni, a pótló ár 245 frt beleértve a szállítási és december hó 1-ig a tartási költségeket is, — a pótló magasság 157. bis 162. eméterig terjed, — koruk 5 évtől 8-ig.

— **Az erdők használatát és kezelését** szabályozó 1879. évi XXXI. t.-cz. intézkedései által az erdőtörvény és erdőkezelési szabályrendeletek ellen elkövetett kihágásoknak részint I. részint II. fokbani elbírálása és megtorlása a megyei közigazgatási bizottságra ruháztatott.

— **A győri főgymnásium** növendékei a magyarruha viseletet hozták divatba.

— **A lengyel küldöttséget** Budapesten is elhalmozták a rokonszenv legkitüntetőbb jeleivel.

— **Amérikából** egy év lejártá alatt egy milliónál több hordó zsirt hoztak ki. Jelenleg 25%-kal magasabb az ára, mint tavaly. Ezen felül egy millió ötszázezer láda szalonna szállítatott, s ezekből mintegy száznegyven millió frtot vettek be.

— **Deésen a marhahus** 28. kr, a juhús 10 kr, a disznóhus 24 kr, az ó-szalonna 80 krajczár kilonkint.

— **Athénében** megnyílt a parlament s a királyi trónbeszéd hangsúlyozta, hogy a görög hagsereg hadilábon marad mindaddig, míg a hátkérdés nem rendeztetett. — **Berlinben** a nemzetgazdasági kongresszuson Forckenbeck nagy lelkesedéssel fogadott beszédet mondott a Németország és Ausztria-Magyarország közti tartós szövetségről. — **György Endre** képviselő egy szakbizottsággal, melynek élén Finály Henrik kolozsvári egyetemi tanár és az ottani kereskedelmi kamra elnöke áll, Romániába utazott, hogy ott a magyar kiviteli cikkek piacait tanulmányozzák. — **Konstantinápolyban** az I. Hamid szultán mauzoleumból nagyértékű drágaköveket loptak el. — **A görög hadsereg** felszerelése és készültsege, újabb hírek szerint oly hiányos, hogy

harcképességéről szó sem lehet s a görög kormány háboruba nem bocsátkozhatik. — **Rieger László** elutazott a fővárosból; utolsó nap Tisza Kálmán kormányelnök adta vissza a látogatást; a cseh pártvezér azzal a meggyőződéssel utazhatott el, hogy a magyar politikusok ohajtják ugyan a németek és csehek kiegyezését, de Ausztria belügyeibe nem kívánnak avatkozni; a mi pedig a magyarok megnyugtatótást illeti, tapasztalható, hogy azok nem igen aggodnak a csehek miatt. — **Bonnaz** csanádi püspök 400 forintot adott a Bem nővérei részére. — **A Bem-szobor** leleplezése napján gróf Andrássy Aladár, ki egykor Bem segédtisztje volt, ötven forintot küldött a szoborra. Remélhető, — írják — hogy ezt a szép példát követni fogja az erdélyi arisztokrácia is, mely nagy részben Bem apónak köszönheti, hogy kastélyait ma is lakhatja. — **Király ő felsége** Szklabonya község tűzkárosult lakosai részére száz forint segélyt adott magánpénztárából és a szikrai róm. kath. hitközségnek templomi adósága törlesztésére száz forintot adományozott. — **Hamburgba** még midig sok kívándorló érkezik a magyar felvidékről s mindnyájan szeretnének visszatérni, de le vannak kötve az ügynököktől vett előleg által. — **A porta utasította** Riza pasát, hogy az egyezség aláírása után 8 napra Dulcignot adja át Montenegrónak. Az átadást november 1-jére várják.

HIVATALOS RÉSZ.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.
12,665. sz. 1880.

Mindenik szolgabírónak és a három város tanácsának.

Minthogy a métermértékeket szabályozó 1874 évi VIII. törv.-cz. intézkedései ellen a megye területén még mindig fordulnak elő kihágások, a megyei közigazgatási bizottság folyó évi 1858. sz. határozatával megbízott engem, hogy az idézett törvény rendelkezéseinek érvényesítése iránt szigorú intézkedéseket tegyek.

Ennélfogva felhívom a czímet, hogy a méter mértékek kizárólagos használatának ellenőrzését felelősség terhe alatt a legéberebb figyelemmel gyakoroltassa s szigorú intézkedéseket tegyen az iránt, hogy mindazok, kik a nyilvános áruhelyeken a törvényes métermértékek használatát akár az eladásnál, akár a vételnél mellőzik, az idézett törvény 19. §-nak alkalmazásával megbüntetessenek.

Deés, 1880. évi október 19-én.

Az alispán helyett:

Br. Diószegi Géza,
főjegyző.

Szolnok-Dobokamegye kir. tanfelügyelőjétől.

1045. sz. 1880.

Valamennyi állami elemi népiskolai gondnokság, községi iskolaszék és valamennyi állami és községi elemi népiskolai tanítónak.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak az elemi népiskolai oktatás tárgyában folyó évi augusztus hó 9-én 1046 elnöki szám alatt kelt rendelete értelmében tudomás és ahhoz való alkalmazkodás végett czímet következőkről értesitem.

Örömmel tapasztaltatott, hogy a haza legtöbb vidékein a népiskolai oktatás ügyében szembetűnő haladás mutatkozik, melynek előidőzésében kétség kívül méltánylandó részük van a néptanítóknak, valamint a népiskolai hatóságoknak (gondnokság, iskolaszék) is.

De midőn e méltánylást érdemlő jelenség hazaszerte mutatkozik, ugyanakkor nem titkolható el az sem, hogy egészben véve a tanítás iránya, menete és végeredménye nem felel meg eléggő a kívánalmaknak, minek oka abban rejlik, hogy a tanítók nagy része buzgóságát bizonyos irányban helytelenül pazarolja el, igen sokat akarván tenni a jóból, a helyett, hogy az elérhető jót teljes mértékben igyekeznék megvalósítani, azaz a tanítók nincsenek kellőleg tájékozva tulajdonképi feladatunk iránt s különösen azzal nin-

csenek tisztában, mely tantárgyakat tegyenek tanításuk közép- és sulypontjává.

A népoktatási törvény 55. §-a számos tantárgyat tűz ki ugyan a népiskolai oktatás anyagául, de nem azért, hogy a tanítás e tantárgyak széles mezején tervtelenül szerte kalandozzon s tüntetőleg csillogtassa a növendékek feleleteiben a tanítóknak azokban való jártasságát. A népiskola feladata, a nép gyermekeinek felvilágosítása, a zsenge emlék képzése, a kijelölt tantárgyak mindenikének kevés, de jól megválogatott és tervszerűleg rendezett anyaga által. A tanítók nagy része azonban arra igyekszik s abban keresi az érdemet, hogy a gyermek a tananyagból minél többet habár megemésztetlenül s értelem és öngondolkodás nélkül sajátítson el.

E téves irány megszüntetését illetőleg, figyelmeztetem czímet, hogy a népiskolai oktatás legelső és legfőbb feladata a folyékony és értelmes olvasásra, a tiszta és szabatos írásra s a számvetés négy alapműveletének és írásbeli elsajátítására és begyakorlására irányul, mert az írás és olvasás a kulcsa és eszköze minden további ismeretszerzésnek és gyarapításnak, a számvetés pedig a mellett, hogy gyakorlatilag mindenkinek mindennapi szükségét képezi, a legnagyobb mértékben figyelem ébresztő és észfejtő tantárgy.

A népiskolai oktatás közép- és sulypontját ennél fogva az értelmes és folyékony olvasásra, a szóknak és gondolatoknak írásban való helyes kifejezésére és a számvetésben való biztonság megszerzésére kell fektetni. E három tantárgynak kell uralkodnia a népiskolai oktatás egész hatilletőleg kilencz évi tanfolyamán.

Az olvasás és nyelvtan tanításával kapcsolatosan taníthatja s kell is tanítania a tanítóknak a törvény 55. §-ában rendelt többi tantárgyakat, a földrajzot és történelmet, a természettan és természetrajz elemeit, a polgári jogokat és kötelességeket stb., melyeket az ügyes tanító részint az olvasó-, részint külön tankönyvekből magyaráztatás által növendékeivel könnyen elsajátíttat.

Ezek mellett a számvetés tanítása önálló vezetést és gyakorlatot igényel.

Minthogy a mindennapi iskolába járó gyermek, ha kötelezettségének rendesen megtelev is, 12 éves korában lép ki a tanulás rendes folyamából, tehát oly korban, mikor adig szerzett ismereteit könnyen elfelejti, hogy a mindennapi iskolázás által szerzett ismeretei s előhaladása kárba ne vesszen, hasson oda czím, hogy a szülők az ismétlő iskolázás fontosságát belássák s gyermekeiket a törvényszabta időben ismétlő iskolába küldjék.

Nagy fontosságú feladata még a népiskolának a kézi munkákban való jártasság elsajátítása is, mire nézve nem tudom eléggé ajánlani azt, hogy a népisk. növendékei az őszi és téli hónapokban a vidék viszonyához képest a házi-ipar egy némely ágában oktatást nyerjenek és gyakoroltassanak; tavaszi és nyári hónapokban pedig a gazdasági gyakorlatokban, különösen a fa-, méh- és a hol lehet a selyemtenyésztésben, a leányok pedig a konyhakertészetben oktatást nyerjenek. Különös gond lenne fordítandó arra, hogy a leányok a női munkák legszükségesebb jeire kivétel nélkül megtaníttassanak.

Kíváncos lenne végre czímnem oda hatni, hogy a szorgalomidő a törvényben meghatározott minimumon túl is az évek lehetőleg 10 hónapjára terjesztessék ki, a mint ezt hazánk több községei igen helyesen már is gyakorlatba vették.

Midőn mindezek foganatosítását czímnem kiváló figyelmébe és gondjába ajánlom, felkérem, szíveskedjék ez irányban tett intézkedései eredményéről időnkint engem kimerítőleg értesíteni.

V. Horváth Zsigmond,
kir. tanfelügyelő.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

H i r d e t é s e k.

Sz. 6772.—1880.

polg.

1—1

Hirdetmény.

Bokros Lajos, gr. Teleki Károly s br. Bánffy Albert kérelmére a tóthfalusi határ általános tagosításának megengedése iránti tárgyalás Tóthfalu községében a helyszíni folyó évi december hó 6-ik napjának d. e. 10 órára kitűztetvén, ezen tárgyalási határra napra érdekelt felek személyesen vagy meghatalmazottjok által oly megjegyzéssel idéztetnek megjelenni, miként egyik, vagy má-

sik félnek kimaradása úgy fogna tekintetni, mintha a tagosításba beleegyeznék, s hogy a tagosítás megengedése iránti kérelmét ezen királyi törvényszéknél, és a községi előljárásnál megtekinteni szabadságukban áll.

A deési királyi törvényszéknek
1880. okt. hó 13-án tartott üléséből.

Keul József,
kir. törvyszéki elnök.

Hosszu László Béla,
kir. törvyszéki jegyző.

Sz. **5332.**—1880.

polg.

Hirdetmény.

Duha János kérelmére a szekuláji határ általános tagosításának megengedése iránti tárgyalás Szekuláj községében a helyszíne folyó évi december hó 9-ik napjának d. e. 10 órájára kitűztetvén, ezen határra érdekelt felek személyesen, avagy meghatalmazottjok által oly megjegyzéssel idéztetnek megjelenni, hogy egyik, vagy

másik félnek kimaradása úgy fog tekintetni, mintha a tagosításba beleegyeznék, s hogy a tagosítás megengedése iránti kérelemnek egyik példányát ezen királyi törvényszéknél és a községi előljárásnál megtekinteni szabadságukban áll.

A deési királyi törvényszéknek.
1880. okt. hó 13-án tartott üléséből.

Keul József,
kir. törvyszéki elnök.

Hosszu László Béla,
kir. törvyszéki jegyző.

Sz. **12,050.**—1880.

Árlejtési hirdetmény.

Deesen a Postautezában lévő --- Szolnok-Dobokamegye közönsége által a királyi kincstártól vásár útján megszerzett épületnek honvédlaktanyává leendő átalakítása céljából, pályázatot nyitok s a versenytárgyalás határnapjául **f. év november hava 22-ikének d. e. 10 óráját** a megyeház tanácskozási termében megtartandóul ezennel kitűzöm.

Az építkezési költségek az előmérés és költségvetés alapján 14,981 frt 56 krban állapítottak meg.

Vállalkozó a megye készletében levő eszerépanyagot a költségvetés V. szakasza alatt felvett árban köteles átvenni.

A felvállalt munka a **jövő 1881. évi augusztus utolsó napjáig** befejezendő és lakhatásra készen számba adandó lesz.

A szóbeli árlejtés megkezdéséig szabályszerűen kiállított s 5% bántpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtatnak, mely összeget vállalkozó 7%-ra kipótolni köteles leend. Bélyegilletékeket és más nemű ezen vállalatból eredő költségeket vállalkozó hordozni köteles.

A részletes árlejtési feltételek a megyeháznál a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Deés, 1880. október 15-én.

Az alispán helyett:

Br. Diószegi Géza,

főjegyző.

Szám **9802.**—1880.

2—3

Árverési hirdetmény.

Közhirrő tétetik, hogy az alsó-hagy-mási birtokosság arányosított koresmárlási joga folyó évi november hó 23-án d. e. 10 órakor Cs.-Gorbón a szolgabírói irodában tartandó nyilvános árverésen három egymásután következő évre **haszonbérbe adatik.**

A koresmárlás jövő évi január 1-én kezdődik. A kikiáltási ár 400 frt, melynek 10%-ka bántpénzül előre lefizetendő.

A részletesebb árverési feltételek alólírt irodájában megtekinthetők

Cs.-gorbói járás szolgabírója.

Cs.-Gorbó, 1880. október 16-án.

Vállya Ferencz, s. k.
szolgabíró.

Sz. **8559.**—1880.

3—4

Pályázat.

Somkerék, Kócs, Magosmart és Virágosberek községek segéd-körjegyzői állomása lemondás folytán üresedésbe jövén — ezen állomásra évi 120 frt fizetés mellett Somkerék községében való lakással pályázat nyitattik.

Pályázni óhajtok felhivatnak pályázatukat az 1871-ik év XVIII-ik t.-cz. 74-ik §-ának megjelölt módon felszerelve folyó év november hó 10-ig alólírtotthoz benyújtani.

A választás november hó 11-én d. e. 10 órakor fog Somkereken megtartatni.

Szolnok-Dobokamegye bethleni járás szolgabírójától.

Bethlen, 1880. október hó 4-én.

Floth F. Adólf,
szolgabíró.

CLAYTON ÉS SHUTTLEWORTH Budapest.

A közelgő időnyre ezennel ajánljuk dúsan felszerelt raktárunkat, malmok, szecskavágók, répezúzók s egyéb gépek beszerzésére, s egyidejűleg birtok vagyonunk elhasználatára, a nagyérdemű gazdaközönséget arra figyelmeztetni, hogy folyó évi szeptember hó 19-től 22-ig **BEKÉS-OSABÁN megtartott gazdasági gépiállítás és gépversenynél, gépeinknek használatátlanul kitűnő szerkezete és szabatos munkája a bizottság által 2 darab ezüst-éremmel lett kitüntetve és pedig:**
az egyetlen nagy ezüst-éremmel **szállítható 4 fogatú tisztító szerkezet** és székkel készülő **ellátott járgány** **esőlejtőpáncs**; — a legnagyobb kitüntetés egy nagy ezüst-éremmel **V. B. S. I. jegyű 3 vasú ekenk**; — az egyedül e célra kitűzött ezüst-érmekek pedig **konkoly választó gépeink** (Trienörök), — **szecskavágóink**, — **rőgtörőink**, — **répezúzóink** stb.
Gőz gépek a kiállításból egyáltalán ki voltak zárva.

CLAYTON ÉS SHUTTLEWORTH,

Budapest, váci-körút 80. sz.

4—8

SZAMOSVÖLGYI-VASÚT.

Pályázati hirdetmény!

A szamosvölgyi-vasútnál 1881. év tavaszán a forgalom beáltára, következő állomásokra pályázat nyitattik.

- 1 Titkár,
- 1 könyvvezető,
- 1 főpénztárnok,
- 1 anyagkezelő,
- 1 központi őrök,
- 1 forgalmi főnök,
- 1 " ellenőr,
- 1 pályafentartási főnök (mérnök),

- 1 műszaki őrök,
- 1 központi hivatal szolgál,
- 3 állomási főnök,
- 3 " feivigyzó,
- 3 mozdonyvezető,
- 2 vonatvezető egyúttal kezelő,
- 3 kalauz,
- 12 vonal és váltó őr.

A folyamodványok **1881. évi január hó 1-ig** a szamosvölgyi vasút igazgatóságához betérjesztendők.

Deesen, 1880. október hó 18-án.

A „SZAMOSVÖLGYI-VASÚT“ igazgatósága.

2—3